

Міністерство охорони здоров'я України
Харківський національний медичний університет

Латинська мова у сучасній медичній термінології: традиція та новизна

Матеріали Студентської наукової конференції
(м. Харків, 28 грудня 2020 р.)

Харків 2021

УДК 378.016:81.124'276.6:61(063)

Затверджено

вченою радою ХНМУ.

Протокол № 1 від 28 січня 2021 р.

ОРГКОМІТЕТ:

Н. В. Дерев'янченко – голова, зав. кафедри латинської мови та медичної термінології Харківського національного медичного університету, канд. філол. наук.

О. В. Литовська – канд. філол. наук, доцент каф. латинської мови та медичної термінології

Редакційна колегія:

канд. філол. наук Н. В. Дерев'янченко, доц. О. В. Литовська, канд. філол. наук Д. В. Дюрба.

Латинська мова у сучасній медичній термінології: традиція та новизна : Матеріали студ. наук. конф. м. Харків, 28 грудня 2020 р. / ред. кол. : Н. В. Дерев'янченко та ін. – Харків: ХНМУ, 2021. – 32 с.

©Харківський національний
медичний університет, 2021

© Редакційна колегія, 2021

Програма конференції

Латинська мова у сучасній медичній термінології: традиція та новизна

28 грудня 2020 р.

15.15–15.30 Реєстрація учасників

15.30–15.45 Відкриття конференції. Вітальне слово завідувачки кафедри латинської мови та медичної термінології ХНМУ доц. Дерев'янченко Наталі Володимирівни

15.45–17.10 Секційні засідання.

17.10–17.30 Підбиття підсумків роботи конференції

Секція 1

Посилання: meet.google.com/ybu-tgjj-uve

Керівник секції: *Дерев'янченко Наталя Володимирівна*, доц., канд. філол. н.

<i>Чуніховська Еліна</i>	3м- 20-24	Специфіка вживання прикметника «сірий» в анатомічній термінології (розділ «Нервова система»).
<i>Сікалов Іван</i>	1м- 20-10	Метафоризація професіоналізмів у хірургії (на прикладі англійської мови).
<i>Добровольська Софія</i>	2м- 20-13	Тенденції кольоронайменування у межах латинської анатомічної термінології.
<i>Бутко Вікторія</i>	2м- 20-13	Латинські сентенції з анатомічними термінами.
<i>Сорокіна Софія</i>	1м- 20-1	Етимологія латинських назв повітроносних кісток черепа.
<i>Ннані Адаобі Меріан</i>	1м- 20-3	Латинські запозичення в професійній лексиці лікаря спортивної медицини.
<i>Бондаренко Данило</i>	3м- 20-27	Етимологія термінів на позначення основних складових тваринної клітини.
<i>Булавка Олеся</i>	2м- 20-12	Функціонування назв частин рослин в анатомічній термінології.
<i>Крикунова Анна</i>	3м- 20-23	Орнітологічні метафори в анатомічній термінології.

Секція 2

Посилання: meet.google.com/ecr-nzhg-brt

Керівник секції: *Литовська Олександра Веніамінівна*, доц., канд. філол. н.

<i>Слюсаренко Данило</i>	2м- -20-13	Терміни-епоніми на позначення частин периферичної нервової системи в латинській та англійській мовах.
<i>Ярошевська Лаура</i>	1м- -20-1	Функціонування назв частин будівель в анатомічній термінології.
<i>Безшляга Ірина</i>	2м- -20-16	Терміни із семантикою «пухлина» в латинській, українській та англійській мовах.

<i>М'ясоєдова</i>	1м	Особливості вживання суфікса «-oideus, a, um» у латинській анатомічній термінології.
<i>Тетяна</i>	-20-3	
<i>Єрещенко Олена</i>	1м	Синонімія термінів зі значенням «пластинка» в анатомічній термінології.
<i>Єрещенко Олена</i>	-20-3	
<i>Шафранецька</i>	1м	Терміни-епоніми на позначення частин органа зору
<i>Віолетта</i>	-20-1	
<i>Цимбал Марина</i>	1м	Флористичні метафори в анатомічній термінології статевої системи
<i>Коротенко</i>	-20-6	
<i>Вікторія</i>	1м	Терміни-епоніми на позначення органів чуття.
<i>Вікторія</i>	-20-7	
<i>Молоток Валерія</i>	2м	Квазисинонімія термінів на позначення «шов» у латинській анатомічній термінології.
<i>Молоток Валерія</i>	-20-13	
<i>Вербицька Карина</i>	1м	Квазисинонімія термінів зі значенням «губа» у латинській анатомічній термінології
<i>Вербицька Карина</i>	-20-1	
<i>Макарова Валерія</i>	1м	Особливості вживання терміноелемента ISO- в англійській мові.
<i>Макарова Валерія</i>	-20-10	
<i>Овчаренко Ніна</i>	3м	Латинізовані форми множини в англійській мові.
<i>Овчаренко Ніна</i>	-20-24	
<i>Маляренко</i>	2м	Етимологія назв органів системи травлення.
<i>Вікторія</i>	-20-19	

ТЕРМІНИ ІЗ СЕМАНТИКОЮ «ПУХЛИНА» В ЛАТИНСЬКІЙ, УКРАЇНСЬКІЙ ТА АНГЛІЙСЬКІЙ МОВАХ

Харківський національний медичний університет

Науковий керівник: канд. філол. н. Литовська О. В.

Онкологічні захворювання є однією з основних причин захворюваності й смертності в усьому світі. У Харківській області на обліку перебуває 82,57 тис. онкохворих. Щороку від раку в області помирає близько 4,9 тис. осіб, найчастіше від раку легенів.

Часто, замість терміна рак вживають інші назви: **пухлина, саркома, новоутворення**. Кожна з них позначає свої особливості або локалізацію. Заплутатись дуже легко. Щоб уникнути цього треба чітко розуміти значення медичних термінів. Наше дослідження присвячено аналізу медичної та загальної лексики, що має семантику «пухлина».

Як розділ мовознавства семантика вивчає значення слів і їх складових стин, словосполук і фразеологізмів. Термін походить від грецького *σημαντικός*, «значущий» (від *σημα* - «знак», «позначка», «символ»).

Мета роботи: розглянути терміни із семантикою «пухлина» у латинській, українській та англійській мовах.

Матеріал: тлумачні, перекладні словники, Міжнародний класифікатор хвороб (МКХ-10).

Аналізуючи словники та МКХ, ми виявили такі групи термінів зі значенням «пухлина» за походженням і будовою.

1. Слова латинського походження **tumor** та **cancer**.

Латинське *tumor, oris m* (від РІЕ кореня *teue* - роздуватися) припухлість, мало значення «надутість, хвилювання, підйом, нарив». У онкології позначає патологічний процес, представлений новоствореною тканиною, в якій зміни генетичного апарату клітин призводять до порушення регуляції їхнього росту і

диференціювання. Від лат. tumor походить англійський медичний термін - tumour. В українській мові йому відповідає «пухли

3. Терміни утворені додаванням **суфікса -ома** до грецького кореня. Словотвірний елемент грецького походження -ома складається з подовженого голосного основи -о- та -ма, суфікса, що утворює іменники середнього роду та іменники, що вказують на результат дії. У медицині вживається зі значенням «хворобливий ріст, пухлина» за аналогією до «саркома», «карцинома».

Існує велика кількість термінів, утворених із додаванням -ома: ameloblastoma, odontoma, lipoma, chondroma тощо. Англійські та українські еквіваленти повністю збігаються з латинськими термінами. Однак суфікс -ома не вказує на злоякісний чи доброякісний характер пухлини.

На відміну від термінів sarcoma та carcinoma. Sarcoma (від sarc- «плоть» та -ома) позначає злоякісну пухлину сполучної тканини. Carcinoma (від грецьк. karcinos - «рак», «краб» та -ома) вказує на злоякісні пухлини, що утворилися з епітеліальних клітин. Карцинома є найпоширенішим різновидом раку.

Загальною характеристикою злоякісних пухлин є втрата клітинами здатності до диференціювання із порушенням структури тканини, з якої розвивається пухлина, агресивне зростання з ураженням, як самого органу, так і інших прилеглих органів, схильність до метастазування.

4. Терміни з **коренем онс-**.

Словотвірний терміноелемент грецького походження онс- мав значення «основна маса, розмір, вага, набряк». У медицині має значення «пухлина».

Сама цей терміноелемент входить до складу терміна oncologia (букв. вчення про рак) - розділ медицини, присвячений діагностиці та лікуванню добро- та злоякісних новоутворень (пухлин — раків, сарком).

Хоча існує досить багато термінів із цим коренем, більшість з них вказують на вузьку спеціалізацію онкології (oncocardiology, oncurology, oncohaematologia), процеси у пухлинах (oncolysis, oncosis) та не пов'язані з пухлинами методи вимірювання органів (oncographia, oncometria). Лише термін

oncocytoma вказує власне на різновид пухлини та є синонімом бронхіогенної аденоми.

У англійських джерелах знаходимо також слова, що використовуються для тлумачення медичних термінів зі значенням «пухлина»: swelling - «набряк, припухлість, пухлина», lump – «грудка, пухлина, виступ»; grow – «ріст, утворення, зростання».

На підставі вищезазначеного можна зробити такі висновки. Серед термінів із семантикою «пухлина» можна виділити синоніми, а саме tumor й neoplasm. Їхнє загальне значення новоутворена аномальна маса тканини, яка може буди доброякісною та злоякісною. Таке ж загальне значення має суфікс -oma та корінь onc-.

Саме на злоякісний характер пухлини вказує термін cancer та його синонім carcinoma. Злоякісність та утворення зі сполучної тканини позначає sarcoma, що може використовуватися і як кінцевий терміноелемент (angiosarcoma, myelosarcoma) тощо. на».

Cancer, cŕi m (збігається латинською та англійською) - українське «рак» - злоякісна пухлина з епітеліальної тканини, але може позначати будь-які злоякісні пухлини незалежно від їхнього тканинного походження та будови.

І в латинській, і в українській мові первинним значенням слова була назва тварини. Перенесення значення пов'язаний, ймовірно, з тим, що форма проростання раку молочної залози або шкіри за формою нагадували клешні рака.

2. Латинізоване грецьке **neoplasma** (з грецьк. нео «новий» та plasma «щось сформоване»). Український відповідник — новоутворення або неоплазм; англійський neoplasm. Це особлива реактивна форма росту тканин, яка відрізняється відносною автономією. Неоплазм, зазвичай, формує тканинну масу, що може бути як доброякісною, так і злоякісною.

Якщо українська лексика із семантикою «пухлина» наслідує латинську, то в загальній лексиці англійській мові спостерігаємо більше різноманіття слів за значенням «пухлина».

ЛАТИНСЬКІ СЕНТЕНЦІЇ З АНАТОМІЧНИМИ ТЕРМІНАМИ

Харківський національний медичний університет

Науковий керівник: канд. пед. н. Некрашевич Т.В.

Латинська мова є важливою складовою загальнокультурної та наукової орієнтації. Досить значна частина професій вимагає знання латинських висловів і термінів (лікарі, юристи, перекладачі, фармацевти, представники природничих наук). Вивчення саме цієї мови дає можливість розширити свій світогляд щодо давньої культурної спадщини людства. Правильне використання крилатих висловів у латинській мові є важливим фактором формування стародавньої культури. Саме тому так важливо з'ясувати, які мовні сполучення належать до категорії сентенцій, які є особливості вживання в них анатомічних термінів. Актуальність обраної теми визначається тим, що латинська мова, як живий організм, постійно змінюється, оновлюється її лексичний склад. Тому я вважаю, що потрібна постійна увага науковців до сентенцій, їх вивчення та порівняльного дослідження.

Мета наукової роботи полягає у висвітленні характерних особливостей використання анатомічних термінів у латинських сентенціях.

Теоретичний аналіз наукової літератури дозволив визначити зміст поняття сентенції. Сентенція – це короткий влучний стійкий вислів, що використовують у стандартній ситуації життя з метою повчання або точного передання думки. Синонімом до сентенцій є крилаті вислови. Використання анатомічних термінів часто зустрічається у латинських сентенціях.

Нами було зафіксовано 40 латинських сентенції з анатомічними термінами. Вибрані афоризми було класифіковано за наявним у них анатомічним терміном.

У проаналізованих крилатих висловах зустрічається 16 анатомічних термінів: черево (*venter, ntris m*), язик (*lingua, ae f*), голова (*caput, it is n*), тіло (*corpus, oris n*), вухо (*auris, is f*), серце (*cor, cordis n*), уста (*labim, i n*), око

(oculus, i m), зуб (dens, dentis m), кров (sanguis, inis m), шкіра (cutis, is f), кістка (os, ossis n), палець (digitus, i m), рот (os, oris n), людина (homo, inis m), рука (manus, us f). Так, найбільше висловів зустрічається з термінами людина (homo, inis m) та рука (manus, us f), що становить 25% проаналізованих термінів; значну частину займають вирази з термінами око, голова та язик – 30 % проаналізованих термінів. Наведемо приклади досліджуваних сентенцій:

- Manus manum lavat (Рука руку миє);
- Consultor homīni tempus utilissīmus (Час – найкращий порадник для людини);
- Sine labore non erit panis in ore (Без роботи не буде й хліба в роті);
- Elephanti corio circumtentus est (Окутаний шкірою слона);
- Jus sanguinis (Право крові);
- Dente lupus, cornu taurus petit (Вовк зубами, а бик рогами захищається);
- Equi donati dentes non inspiciuntur (Дарованому коневі в зуби не заглядають);
- Corvus cornu oculus non eruit (Ворона вороні очі виклює);
- Ex oribus parvulorum (Вустиами немовля);
- Qui habes aures ad audiendum (Хто має вуха для слухання – нехай слухає);
- Mens sana in corpore sano (У здоровому тілі - здоровий дух);
- Piscis primum a capite foetet (Риба псується із голови);
- Quot capita, tot sententiae (Скільки голів, стільки і думок);
- Garrūla lingua nocet (Балакучий язик шкодить);
- Plenus venter non studet libenter (Повне черево до навчання не придатне).

На основі проведеного аналізу крилатих висловів, можемо зробити висновок, що найбільш вживаними анатомічними термінами у даних латинських сентенціях є терміни «людина» і «рука».

Перспективним напрямком подальших досліджень вбачаємо вивчення використання анатомічних термінів у латинських художніх творах, висловах відомих вчених та медиків.

**КВАЗИСИНОНІМІЯ ТЕРМІНІВ ЗІ ЗНАЧЕННЯМ «ГУБА» У
ЛАТИНСЬКІЙ АНАТОМІЧНІЙ ТЕРМІНОЛОГІЇ**

Харківський національний медичний університет

Науковий керівник: канд. пед. н. Некрашевич Т. В.

Вивчення латинської мови в закладах вищої медичної освіти – це основа опанування фаховими знаннями та підготовка кваліфікованого медичного працівника, здатного доцільно користуватися термінологічною лексикою в професійній діяльності. Проблема вивчення квазисинонімії в латинській анатомічній термінології є малодослідженою, що і зумовило актуальність вибраної теми.

Мета нашого дослідження – проаналізувати значення квазисинонімів зі значенням «губа» та пояснити їх вживання в латинській анатомічній термінології.

Квазисиноніми у різних термінологічних системах використовуються на позначення одиниць із значеннями, що частково збігаються. Науковець С. В. Гриньов Гриневич, виокремлюючи квазисиноніми серед термінних варіантів, подає наступну дефініцію до квазисинонімів (терміни – часткові синоніми), називаючи їх термінами зі значенням, що частково збігаються, та умовно використовують як рівнозначні у інформаційних та документальних системах. Квазисиноніми є найбільш представницькою групою серед іменників одного смислового ряду є група, яка об'єднує латинські терміни, що використовуються для диференціації різних понять, але в українському варіанті отримують однаковий термін.

У латинській мові на позначення «губа» використовується два терміни-квазисиноніми: *labium, i n* та *labrum, i n*. Але в українському варіанті ці слова отримують один термінологічний еквівалент.

На основі вибірки термінів з Міжнародної анатомічної термінології, ми знайшли 21 анатомічний термін, які в перекладі на українську означають

«губа», серед яких 14 (66,7%) термінів вживаються зі словом “labium, i n” та 7 (33.3%) термінів – з “labrum, i n”.

Детально розглянемо декілька прикладів. Зі словом “labium, i n”: велика статева губа – labium pudendi majus; мала статева губа – labium pudendi minus; заяча губа – labium leporinum; labium limbi tympanici – губа барабанного краю та ін. Зі словом “labrum, i n”: вертлужна губа тазостегнового суглоба – labrum acetabulare articulationis coxae, суглобова губа – labrum glenoidale.

Проаналізувавши вищеподані словосполучення з досліджуваними квазисинонімами, ми виокремили відмінність у вживанні. Диференціатором виступає характер тканини термінів з якими вживаються терміни “labium, i n” та “labrum, i n”. Так, іменник “labium, i n” вживається зі структурами, утвореними кістковою та м’якими тканинами, а іменник “labrum, i n” використовується зі структурами, які утворені хрящовою тканиною. Також додатковою ознакою для слова «labium, i n» є ознака симетричності та парності, а для слова “labrum, i n” ні.

Отже, на основі проведеного аналізу, можемо зробити висновок, що диференціатором для квазисинонімів на позначення «губа» у латинській анатомічній термінології є характер тканин термінів, з якими вони вживаються.

Єрещенко О. С.

СИНОНІМІЯ ТЕРМІНІВ ЗІ ЗНАЧЕННЯМ «ПЛАСТИНКА» В АНАТОМІЧНІЙ ТЕРМІНОЛОГІЇ

Харківський національний медичний університет

Науковий керівник: канд. пед. н. Некрашевич Т. В.

Синонімічні відношення термінів у медичній термінології перебувають у центрі уваги вивчення анатомічної термінології. Актуальність досліджуваної теми зумовлена важливістю доцільного використання анатомічної термінології медичними комунікантами.

У Тлумачному словнику української мови знаходимо визначення, що синонім (грец. *synonymos* – одноіменний) – це слово, близьке або тотожне значенням до іншого, але відрізняється вимовою та написанням. Проаналізувавши терміни-синоніми на основі Міжнародної анатомічної номенклатури, ми виокремили особливість семантичних відношень всередині латинських термінів, які в українській мові мають лише один еквівалент.

Значення терміна «пластинка» у латинській анатомічній термінології представлено словами: *lamina*, ae f; *lamella*, ae f; та *stratum*, i n. Відомо, що *lamella*, ae f є зменшувальною формою до *lamina*, ae f і вживається зі словом *cochlea*, ae f – завитка, передня частина вушного лабіринта. Наприклад, *lamella tympanica cochleae* – барабанна пластинка завитки.

Всі інші терміни зі значенням «пластинка» вживаються зі словом *lamina*, ae f, нами було проаналізовано 33 терміна. Наприклад, *lamina basalis chorioideae* – основна пластинка судинної оболонки; *lamina chorio-capilaris* – шар судинної оболонки очного яблука; *lamina mesenterii propria* – власна пластинка брижі; *lamina affixa thalami* – тонка редукована стінка (пластинка) міхура півкуль. Окрім того, ми виокремили наступну особливість використання терміна *lamina*, ae f, яка полягає у частішому вживанні терміна у виразах на позначення частин органа зору та частин кісток. Яскравими підтвердженнями такої особливості є наступні вирази: *lamina horizontalis ossis palatini* – горизонтальна пластинка піднебінної кістки; *lamina fusca* – внутрішній гладкий шар білкової оболонки очного яблука та ін.

Семантичний ряд доповнює термін зі вторинним значенням «пластинка» *stratum*, i n (шар, пластинка, пласт). Термін *stratum*, i n (шар, пластинка) у латинській анатомічній термінології зустрічається у чотирьох випадках: *stratum fibrosum synoviale capsulae articularis* (фіброзний синовіальний пласт суглобової сумки), *stratum interlivare lemnisci* (міжолівний пласт петлі); *stratum pigmenti corporis ciliaris, iridis retinae* (пігментна пластинка вікового тіла, райдужної оболонки, сітківки), *stratum vasculare* (судинний шар). Отже, дослідивши вищезазначені терміни-синоніми у латинській мові, ми дійшли висновку, що

латинські анатомічні терміни характеризуються гіпонімічністю, оскільки є складнішими та використовуються у більш вузькому значенні. Українські еквіваленти є гіперонімічними, тому що визначають загальне поняття. Для майбутніх фахівців-медиків важливо розуміти відмінність вживання термінів-синонімів у латинській мові, адже саме ці знання покращують розуміння та визначення того чи іншого медичного поняття у професійній діяльності.

Коротенко В. О.

ТЕРМІНИ-ЕПОНІМИ НА ПОЗНАЧЕННЯ ОРГАНІВ ЧУТТЯ

Харківський національний медичний університет

Науковий керівник: канд. пед. н. Некрашевич Т. В.

У сучасній медичній термінології терміни-епоніми заповнюють чималу нішу в терміносистемі, а знання таких термінів є невід'ємною складовою фахівця-медика в професійній діяльності. Терміни-епоніми характеризуються зручністю у вивченні та використанні, адже більшість таких термінів утворена на основі асоціативних зв'язків. Проблема вивчення термінів-епонімів, що використовують для позначення органів чуття, є малодослідженою і не була об'єктом спеціального вивчення, що й зумовлює актуальність вибраної нами теми.

Епоніми (від гр. «eponymos» – «дає ім'я») – це медичні терміни, які мають у своїй основі власні назви, що вказують на лікаря, винахідника або регіон масового поширення хвороби. Наприклад, термін-епонім Циннова зв'язка успадкувала у своїй назві ім'я німецького лікаря Готтфріда Цинна.

На основі проаналізованої наукової медичної літератури, ми визначили, що всього 8 термінів-епонімів вживаються на позначення органів чуття: Євстахієва труба (В. Eustachio), Кортіів орган (А. Corti), Мембомієві залози (Н. Meibom), Петітов канал (Petit), Тенонова капсула (J. Tenon), Фонтанові

проміжки (A. Fontana), Циннова зв'язка (J. Zinn) та Шлеммів канал (F. Schlemm).

Розглянемо детально епонімічні назви зазначених термінів. Кортиїв орган (A. Corti) – спіральний орган (лат. *organum spirale*), розташований на пластині, що складається з декількох тисячколлагенвих ниток, на яких розміщені клітини, які сприймають механічні коливання перилімфи. Дану назву орган отримав від імені італійського гістолога Альфонсо Корті, який у 1851 році винайшов частину слухового апарату.

Фонтанові проміжки (A. Fontana) (лат. *spatia anguli iridis*) – простір райдужково–рогівкового кута, через які водяниста волога витікає у венозний синус склери. Назва епоніма успадкувала ім'я італійського анатома і фізіолога Аббада Фонтана, який вперше у 1765 році описав проміжки райдужково-рогівкового кута.

Євстахієва труба (лат. *tuba Eustachii*), названа на честь анатома Бартоломео Євстахію, що означає частину середнього вуха. Частіше в медичній термінології використовується усталений вираз на позначення даної частини, що називається слухова труба (*tuba auditiva*).

Звичайно, багато термінів-епонімів мають свої еквіваленти і в англійській мові. Наприклад, Шлеммів канал (лат. *sinus venosus sclerae*) співзвучний з еквівалентом в англійській мові *Schlemm`s canal*, термін Мейбомієві залози (лат. *glandulae tarsales*) – *Meibomian glands*.

Отже, на основі проведеного аналізу, можемо зробити висновок, що прізвищеві компоненти присутні у всіх термінах-епонімах на позначення органів чуття. Перспективи подальших розвідок вбачаємо у дослідженні синонімії анатомічних термінів, що мають у своєму складі іменний елемент.

ОСОБЛИВОСТІ ВЖИВАННЯ ТЕРМІНОЕЛЕМЕНТА ISO- В АНГЛІЙСЬКІЙ МОВІ

Харківський національний медичний університет

Науковий керівник: Перекрест М.І.

Анотація дослідження: Терміноелемент iso- походить від грецького “ισοσ” що означає рівність, схожість. iso- активно використовується у сучасній науковій літературі. У 2018 році філологами було досліджено, що в англійській мові iso- входить до найуживаніших терміноелементів. При цьому, прослідковується певний недолік інформації про особливість вживання даного терміноелемента.

Актуальність: В результаті аналізу вивчених наукових джерел у галузі філології, простежується недостатньо кількості інформації.

Мета: провести дослідження особливості вживання терміноелемента iso- в англійській мові.

Методи і матеріали: історико-теоретичний аналіз для обґрунтування теоретичного положення для вивчення особливості вживання терміноелемента iso-.

Результати: У нашому дослідженні було проаналізовано лексику англійської мови з терміноелементом iso-, встановлено, що існує 63 слова з даним формантом; частіше за все - це іменники рідше - прикметники.

Одним із завдань було дослідити етіологію слів з терміноелементом iso-. Встановлено, що всі слова у нашій вибірці мають грецьке походження, та переважно позначають схожість. Наприклад, isogenous, ισο - грецьких формант, що означає схожий та ἴσος - походження, ізогенний, тобто має одне походження з ембріональних зачатків. Isobar, перекладається, як ізобар – це нукліди різних елементів, які мають однакове масове число; ізобар має грецький формант ισο, що позначає рівність та bar, що походить від грецького βαρος – тяжість.

Результатом нашого дослідження є суцільна вибірка слів з етимологічних словників, що дає нам можливість проаналізувати частоту вживання форманта iso-. Найбільша кількість слів із досліджуваним терміноелементом належить медичній царині, наприклад: isoacoustic, isopnoe, isodynamic, isoantigen, isohormon, isodactylia, isodose, isodiagnostic, isolophobia, isorhythm, isometry, isospora, isothermia, isoferments, isochromosome. При цьому велика кількість термінів простежується у сфері математики, фізики та географії наприклад: isobar, isomorphism, isospin, isotropy, isometric, isosceles, isogeotherm, isogloss, isopleth, isostasy, isotherm.

Висновки: Терміноелемент ISO- вживається в англійській мові для позначення ідентичності або схожості; має грецьке походження.

Ми дослідили 67 слів з цим терміноелементом, з яких 50.74% припадає на іменник, 47.76% - прикметник та 1.5% - дієслово.

У дослідження було проаналізовано сфери застосування даних термінів: фізика та математика – 35.13%, медицина – 24.32%, географія – 13.51%, політика – 5.41%, військова лексика – 5.41%, загальна – 13.51%, економіка – 2.71%, таким чином більш всього слів з терміноелементом iso використовується у сфері фізики, математики та медицини.

Маляренко В. Р.

ЕТИМОЛОГІЯ НАЗВ ОРГАНІВ СИСТЕМИ ТРАВЛЕННЯ

Харківський національний медичний університет

Науковий керівник: канд. філол. н. Лозенко В. В.

Етимологія є суттєвим розділом лінгвістики не тільки для філолога, а також для представника будь-якої професії, зокрема медика. Це пояснюється тим, що етимологія сприяє розумінню значення, структури та ролі терміна у складі медичної лексики.

Одним з вагомих розділів, в якому доцільно дослідити етимологію медичного терміна, представлено під назвою «Травна система» або «Органи

системи травлення». За думкою англійського біолога-еволюціоніста, професора еволюційної біології в Оксфордському університеті, Томаса Кавальєра-Сміта: «Травлення було й залишається однією з найбільших таємниць існування людини».

Органи, які допомагають перетравити їжу, називаються органами травлення. До них належать: порожня кишка (*jejunum*), дванадцятипала кишка (*duodenum*), клубова кишка (*ileum*), сліпа кишка (*caecum*), підшлункова залоза (*pancreas*) і т.д.

Rectum перекладається з латинської мови як «прямий» [(*sc. intestinum*)] пряма кишка. Але, щодо людини, ця кишка не є прямою, вона утворює вигини, крижовий і куприковий (*flexurae sacrales et coccygeae*). Вся справа в тому, що коли Гален, грецький лікар, хірург і філософ римської доби, робив анатомічні дослідження тварин, він виявив, що у тварин ця кишка пряма. Деякі дослідники, наприклад, Ерасістрат, вчений, який досліджував травну систему, вважав, що краще було б назвати пряму кишку кінцевим кишечником (*intestinum terminate*).

Латинський термін *duodenum* має значення «дванадцятипала кишка». У XIV столітті з середньовічної латини, скорочено назвали «*intestinum duodenum digitorum*», що в перекладі означає «кишка довжиною дванадцять пальців». Це пояснюється тим, що з латинської *duodēnī* перекладається як «по дванадцять».

Jejunum – це кишка з товстими стінками, яка містить в собі велику кількість судин. З середньовічної латини *jejunus* перекладається як тонкий.

Peum – клубова кишка, українську назву отримала через те, що розташована в правій нижній частині черевної порожнини, поруч з стегном (клуба). Латинська назва *ileum* походить від давньогрецького *εἰλεός*, утвореного від *εἶλω* («повертаю», «закручую»).

Pancreas означає «підшлункова залоза». Назва походить від латинізованої форми грецького *pankreas*, що перекладається як «солодкий хліб». Якщо розглядати *pankreas* детально, то *pan* перекладається як «все» + *kreas* «м'якоть» (від кореня *kreue*, що означає «сира плоть»).

Отже, етимологія слів, пов'язана з травною системою, сприяє уявленню про вид та функцію органів системи травлення.

М'ясоєдова Т. В.

**ОСОБЛИВОСТІ ВЖИВАННЯ СУФІКСА «-(O)IDEUS, A, UM»
У ЛАТИНСЬКІЙ АНАТОМІЧНІЙ ТЕРМІНОЛОГІЇ**

Харківський національний медичний університет

Науковий керівник: канд. пед. н. Некрашевич Т. В.

Медична термінологія є досить сталою системою, але поступово змінюється відповідно до умов сучасності. Одним із шляхів терміноутворення в латинській медичній термінології є морфологічний, зокрема, найпоширеніший спосіб – суфіксальний спосіб. Проблема вивчення суфіксації в латинській анатомічній термінології перебуває в центрі уваги в сучасних лінгвістичних дослідженнях.

Словотвірні морфеми (а саме суфікси) мають різні лексичні значення, тобто деякі новоутворення можуть вказувати на дію чи особу, яка її виконує, результат дії, вид чи форму, місце та ін. Суфіксація в терміноутворенні анатомічних лексичних одиниць найчастіше зустрічається в утворенні прикметників. Звичайно, різноманітність суфіксів, які беруть участь у терміноутворенні вказує на високий потенціал мови, але ми зупинимося на аспекті дослідження одного з таких суфіксів – суфікс «-(o)ideus, a, um» та проаналізуємо його вживання.

Суфікс «-(o)ideus, a, um» вживається в латинській анатомічній термінології у складі основи «-ide» та родових закінчень, зокрема, між основою і суфіксом існує інтерфікс «-o-», який використовується у процесі суфіксації. Зазначений суфікс має значення «подібність за формою» та бере участь в утворенні прикметників від слів грецького походження. Зробивши вибірку анатомічних термінів, з якими вживаються прикметники з досліджуваним суфіксом, з'ясували, що кількість таких термінів становить 43 одиниці.

Прикладом є словосполучення «processus xiphoideus» – мечоподібний відросток, що і підтверджує значення вживання суфікса. Прикметник «мечоподібний» утворений від основи грецької назви меча «ксифос» (грец. ξιφοειδής) та суфікса «-(o)ideus, a, um».

Проаналізувавши всі терміни з прикметниками з анатомічного словника, утвореними за допомогою досліджуваного суфікса, ми дійшли висновку, що найбільше термінів з суфіксом «-(o)ideus, a, um» зустрічається у розділах «Остеологія», «Міологія», «Ангіологія», «Периферична нервова система», а у «Синдесмології» взагалі немає згадок про терміни з таким суфіксом. Також нами було встановлено, що деякі прикметники з одним і тим же значенням вживаються на позначення різних частин. Дане твердження можемо спостерігати на прикладі терміна «mastoideus, a, um» – соскоподібний. Вказаний прикметник утворює словосполучення з іменниками – відросток, гілка, кут, тім'ячко. Наприклад, processus mastoideus (соскоподібний відросток); ramus mastoideus (соскоподібна гілка); angulus mastoideus (соскоподібний кут); fonticulus mastoideus (соскоподібне тім'ячко).

Отже, на основі вищесказаного, можемо зробити висновок, що суфікс «-(o)ideus, a, um» є досить вживаним в латинській анатомічній термінології та використовуються на позначення термінів зі значенням подібності за формою.

Перспективи подальших розвідок вбачаємо в дослідженні проблеми суфіксації прикметників в латинській анатомічній термінології.

Ннані А. М.

ЛАТИНСЬКІ ЗАПОЗИЧЕННЯ В ПРОФЕСІЙНІЙ ЛЕКСИЦІ ЛІКАРЯ СПОРТИВНОЇ МЕДИЦИНИ

Харківський національний медичний університет

Науковий керівник: канд. пед. н. Некрашевич Т. В.

Слова, що використовуються у мовленні лікарів, називаються професійними. Термінологіка в галузі спортивної медицини містить значну

частину слів іншомовного походження. Мовне запозичення, а у подальшому і засвоєння певних латинських слів у лексиці лікарів спортивної медицини, спричинене, перш за все, інтенсивними усними міжмовними контактами у професійній діяльності. Актуальність теми дослідження зумовлена недостатньою кількістю наукових робіт, присвячених саме опису принципів запозичення і засвоєння слів латинського походження в лексиці спортивної медицини.

На основі вибірки зі словника медичних термінів, термінологічного словника з фізичної культури та спорту нами досліджено відмінності у значеннях в українській і латинській мові, що набуваються словами при використанні у спортивній медичній термінології. Проаналізовані терміни ми умовно розділи на три групи за особливостями вживання: анатомічні терміни, клінічні терміни та спортивні терміни.

Перша група – анатомічні терміни: назви частин тіла та органів людини. Це найбільша група термінів, що становлять основу професійної лексики лікаря спортивної медицини. Окрім того, дана група термінів характеризується особливістю етимологічних зв'язків, що розширює розуміння у використанні термінів. Наприклад, скелет (skeleton, i n), стопа (pes, pedis m), кисть (manus, us f), голова (caput, itis n), м'яз (musculus, i m) та ін.

Друга група – клінічні терміни: слова, що вказують на методи діагностики та лікування, назви хвороб та ін. Найбільш вживані з них:

- Адинамія (грец. ἀδυναμία — безсилля, слабкість) — зменшення або повне припинення рухової активності. Латинський термін: adynamia, ae f – слабкість.
- Анаболізм – асиміляція, пластичний обмін, сукупність реакцій біологічного синтезу в організмі. Латинський термін: anabolismus, i m – наростаючий обмін речовин.

- Діабет – хвороба, яка характеризується порушенням обміну вуглеводів або всмоктуванням води в нирках. Латинський термін: diabetes, ae m – сечове виснаження.
- Діагноз – назва хвороби. Латинський термін: diagnosis, is f – асиміляція, пластичний обмін, сукупність реакцій біологічного синтезу в організмі.
- Діастолічний артеріальний тиск – тиск крові на стінки судин під час фази розслаблення серцевого м'яза. Латинський термін: diastole, es f – фаза розширення серця.
- Гемоглобін – дихальний пігмент еритроцитів. Латинський термін: haemoglobinum, i n – барвна речовина в крові.
- Спазм – раптове мимовільне скорочення. Латинський термін: spasmus, i m – судорга, спазм.
- Травма – (від грецького τραύμα — рана) – пошкодження організму. Латинський термін: trauma, atis n – пошкодження.

Третя група – спортивні терміни: слова, які використовуються у суто спортивній галузі, але є латинськими запозиченнями.

- Симуляція – удаване вираження певного фізичного стану, почуттів і т. ін. з метою введення кого-небудь в оману. Термін походить від «simulatio, onis f» – видимість, удавання, лицемірство, симулювання.
- Арена – місце проведення спортивних змагань. Термін походить від слова «arēna (harēna), ae f» – піщане місце, піски, піщана пустеля, піщане морське узбережжя.
- Арбітр – посередник, суддя, до якого звертаються для розв'язання спорів, що не підлягають судовому розглядові. Термін походить від «arbiter, trī m» – законодавець, суддя.

- Буліт – штрафний удар, який відбиває лише воротар без захисників (у грі в хокей). Термін походить від «vulla, ae f» – водяний міхур, порожня кулька, гудзик.
- Юніор – спортсмен віком 18—20 років, який бере участь в змаганнях у своїй віковій групі. Термін походить від «Junior, -ius» – молодший.

Звичайно, ми описали не всі медичні терміни, адже професійна лексика лікаря спортивної медицини надзвичайно різноманітна. Але на основі проведеного аналізу можемо зробити висновок, що розвиток спортивної медичної термінології зумовлює безперервне збагачення термінологічного фонду спортивної культури лексикою, запозиченою з латинської мови. Латинські запозичення суто спортивного значення не стосуються спортивної медичної лексики, а набувають потрібних дефініцій вже у тлумаченні в українській спортивній медичній термінології. Вивчення етимології слів іншомовного походження є і залишиться важливим фундаментом для створення наукових розвідок, присвячених питанням опису запозичених слів у професійній комунікації лікарів спортивної медицини.

Овчаренко Н. М.

ЛАТИНІЗОВАНІ ФОРМИ МНОЖИНИ В АНГЛІЙСЬКІЙ МОВІ

Харківський національний медичний університет

Науковий керівник: канд. філол. н. Лозенко В. В.

Вивчення англійської мови є доволі актуальним як для медиків, так і для представників інших професій, тому що допомагає донести свою думку іншим. Англійська мова має важливу роль у міжнародному медичному спілкуванні, як раніше латинська та грецька мови [4]. Відомо, що англійська має велику кількість латинських запозичень, які зберегли не лише основу слова, а й правила граматичних узгоджень, наприклад, утворення форм множини [3].

Такі слова належать до винятків, що викликає труднощі у студентів. По-перше, під час вивчення для більшості не зрозумілий принцип утворення форм множини іменників, що ускладнює процес вивчення мови. По-друге, велика кількість слів науково-технічного словника взяті безпосередньо з латинської мови, проте часто студенти ігнорують це, тому деякі автори наукових публікацій англійською роблять помилки в своїх роботах, які є одними із найпоширеніших та викликають непорозуміння [2].

Латинізовані форми множини вивчалися англійськими вченими: К. Р. Болл, Р. Е. Бучанан, Дж. Б. Солодов; але вони аналізували або взагалі кількість таких форм у словниках, або специфічну термінологію таких наук, як мікробіологія, зоологія. Завдання нашої роботи полягає у з'ясуванні закономірності збереження латинізованих форм, тобто наскільки вони поширені, в яких областях використовуються, взаємозв'язок між специфікою утворення множини іменника та відміни, до якої він належить.

Спочатку треба зазначити, що в англійських словниках для деяких термінів наявні паралельні форми множини згідно з англійськими (шляхом додавання закінчення *-(e)s* та латинських правил граматики, але вживання тієї чи іншої форми може переважати [1]. Наприклад, *formulas/formulae* – частіше використовують першу форму, *faunas/faunae* – переважає друга (латинська) форма.

Слова, яким властива лише латинська форма множини, належать до лексики таких наук, як біологія (*alga, catalysis*), медицина (*maxilla, mamma*), а також математичні (*ellipsis*) та філологічні (*antithesis*) терміни, але їх набагато менше. Це можна пояснити тим, що латинська мова активно застосовується в цих галузях, тому відбувається повна асиміляція слів.

Також важливим нюансом є вживання тієї чи іншої форми залежно від контексту (для слів з обома формами): *antennae* використовується для позначення сенсорних органів комах, а *antennas* – як пристрої в радіо інженерії. Тобто латинізовані форми – форми наукових термінів.

В англійській мові збереглися у великій кількості латинські слова другої та третьої відмін. Утворення форм множини слів другої відміни відбувається таким чином: - us → -i (fungus/fungi, meniscus/menisci, nucleus/nuclei) – чоловічий рід; - um/on → -a (bacterium/bacteria, criterion/criteria, ovum/ova) – середній. Третьої відміни для чоловічого роду: - ex/is/or/o → -es (cortex/cortices, axis/axes, flexor/flexores); для жіночого роду: - x/is → -es (radix/radices, meninx/meninges, glottis/glottides, basis/bases); для середнього: - en/us/a → -a (foramen/foramina, lumen/lumina, corpus/corpora, stroma/stromata), а також є поодинокі випадки: caput/capita, os/ossa, vas/vasa та ін. При цьому з-поміж слів другої відміни переважають слова середнього роду з закінченням -um, а третьої – жіночого з закінченням -is. Винятків, що належать до першої, четвертої та п'ятої набагато менше. Утворення множини для першої відміни: - a → -ae (alumna/alumnae, lamina/laminae, vertebra/vertebrae); четвертої: - us/u → -us (meatus/meatus, status/status); та п'ятої: - es → -es (species/species, facies/facies, series/series). Також спостерігається тенденція до збереження латинських форм саме в британській англійській, наприклад moratoria, spectra, referenda, тоді як в американській англійській форми множини для більшості слів утворюється згідно з загальними правилами утворення множини.

К. Р. Болл у своїй статті закликає: «Давайте зробимо ці логічні кроки для спрощення нашої англійської конструкції іменників у множині та заохотимо інших приймати їх» [1]. Проте така спорідненість мов зменшує обсяг правил та слів, що необхідні для вивчення медикам та іншим науковим працівникам. Також подібність латинської та англійської термінології сприяє більшому порозумінню та ефективній комунікації міжнародного наукового товариства.

У ході дослідження приходимо до висновків, що переважна більшість іменників англійської мови з латинізованими формами множини – це біологічні та медичні терміни, що належать до другої та третьої відмін. Така асиміляція слів ускладнює написання наукових робіт, адже потрібно перевіряти граматику. У той же час розуміння закономірності поширення латинізованих форм

спрощує процес вивчення медичної англійської для студентів, що вивчають латиньку у закладах вищої освіти.

Слюсаренко Д. С.

**ТЕРМІНИ-ЕПОНІМИ НА ПОЗНАЧЕННЯ ЧАСТИН
ПЕРИФЕРИЧНОЇ НЕРВОВОЇ СИСТЕМИ В ЛАТИНСЬКІЙ МОВІ**

Харківський національний медичний університет

Науковий керівник: канд. пед. н. Некрашевич Т. В.

У медичній термінології значну частину займають терміни з найменуваннями авторських назв. Знання епонімічних назв для медичного фахівця є важливим у професійній діяльності. Проблема вивчення термінів-епонімів на позначення частин нервової системи у латинській мові перебуває в центрі уваги в медичній літературі.

Науковці І. М. Матяшин, М. А. Нетлюх, Г. Н. Топоров у своїх працях, присвячених вивченню термінів-епонімів у медичній термінології, зазначають, що вживання епонімів характеризується лаконічністю, хоча широко вживані назви структур за іменами авторів, що їх описали, вилучені з офіційної номенклатури. Як стверджує науковець М. М. Чернявський, епонімічні назви складають значний відсоток і в деяких медичних терміносистемах. Так, за його підрахунками в неврології на частку термінів-епонімів припадає до 30 % від загальної кількості термінів.

У словнику іншомовних слів знаходимо визначення, що епонім (від грец. επώνυμος – той, що дає ім'я, назву) – особа, від імені якої утворені імена загальні або інші імена власні. Терміни-епоніми в медичній термінології використовуються для позначення не тільки назв хвороб, але й частин тіла та систем. Тобто терміни-епоніми містять у своїй назві імена науковців, які дослідили певне явище або відкрили нове позначення. Наприклад, рефлекс Бехтерева-Якобсона, Варолієв міст, Ауэрбахово сплетіння.

Периферична нервова система – це частина нервової системи. Вона знаходиться позаду головного та спинного мозку та забезпечує двосторонній зв'язок центральних відділів нервової системи з органами та системами організму. Тож дослідження епонімічних структур стосуватиметься саме дослідників, які займалися вивченням частин периферичної нервової системи та термінів, які мають назви за своєю формою чи структурою. На основі вибірки з медичної літератури, ми з'ясували, що в розділі периферичної нервової системи 14% становлять назви звивин, 24% назви відділів, 29% назви нервів та ядер та 33% назви сплетінь, каналів та гангліїв.

Терміни-епоніми на позначення звивин:

- Звивина Гешля (R. Heschl) – поперечні височні звивина;
- Звивина гачка морського коня (назва за формою);
- Брока звивина (P. Broca) – включає покришечно, трикутну і очну частини нижньої лобової звивини.

Терміни-епоніми на позначення відділів:

- Варолієв міст (Костанцо Варолій) – ввіділ головного мозку, розташований у задній частині головного мозку с мозочком;
- Поля Бродмана (Корбініан Бродман) – відділи кори великих півкуль головного мозку;
- Меккелева порожнина (cavum Meckeli)– трійчата порожнина;
- Верніке центр (K. Wernicke) – область кори головного мозку в задньому відділі верхньої скроневої звивини;
- Захар'їна-Геда зони (Г. А. Захар'їн) – частини шкіри, в яких віддзеркалюється біль при захворюваннях конкретних органів.

Терміни-епоніми на позначення нервів та ядер:

- Велика гусяча лапка (за схожістю на гусину лапку) – радіальне розгалуження лицевого нерва;
- Барабанний нерв Якобсона (Андерша нерв) – нерв, що проходить від нижнього ганглія язикоглоткового нерва;

- Відієв нерв – крилоподібний нерв;
- Нерв Белла (Чарльз Белл) – нерв, який йде з плечового сплетіння до до переднього зубчастого м'яза;
- Ядро Бехтерева (Бехтерев В. М.) – ядро в латеральному куті ромбовидної ямки над предверним-латеральним нервом;
- Ядро Швальбе (Густав Швальбе).

Терміни-епоніми на позначення сплетінь, каналів та гангліїв:

- Сільвією водопровід (Франциск Сильвий) – канал, який з'єднує порожнину 3 та 4 шлуночків мозку;
- Монакова шлях (С. Monakow) – спинномозковий шлях екстрапірамідної системи, починається в червоному ядрі;
- Аммонів ріг (походить від грецького бога Аммона) – гіпокамп;
- Ауербахово сплетіння (Ісаак Л. Ауербах) – вегетативне нерве сплетіння, розташоване між поздовжнім і циркулярним м'язовими шарами стінки кишки;
- Гассеров ганглії (J. Gasser) – трійчастий ганглії;
- Кортієв вузол (ганглії) (A. Corti) – спіральний ганглії вулитки; складається з біполярних клітин, аксони яких виходять через внутрішній слуховий прохід і закінчуються в слухових ядрах ромбовидної ямки;
- Мейснеровське сплетіння (G. Meissner) – підслизисте сплетіння, забезпечує іннервацію слизової стравоходу, шлунка, тонкої і товстої кишок, а також їх залози.

На основі вищесказаного, можемо зробити висновок, що більшість термінів складають ті, які походять від прізвищ слов'янських, німецьких та англійських вчених; зокрема, терміни-епоніми містять варіанти власного та італійського походження, наприклад, велика гусяча лапка, Варолієв міст. Майже усі терміни утворені від прізвищ видатних вчених, що доводить походження їхніх назв.

Перспективи подальших розвідок вбачаємо в дослідженні термінів-епонімів на позначення назв частин центральної нервової системи.

Шафранецька В. С.

ТЕРМІНИ-ЕПОНІМИ НА ПОЗНАЧЕННЯ ЧАСТИН ОРГАНА ЗОРУ

Харківський національний медичний університет

Науковий керівник: канд. пед. н. Некрашевич Т. В.

У медичній терміносистемі епонімічними термінами називаються структури, симптоми, хвороби або методи іменем людини, що вперше виявила або описала їх. У теоретичній медичній літературі при описі анатомічних утворень чи ділянок тіла людини, обґрунтувань топографоанатомічних умов оперативних доступів і оперативних прийомів нерідко застосовують епонімічну анатомічну чи топографоанатомічну термінологію, хоча такі терміни не входять до Міжнародної анатомічної номенклатури. Проблема вивчення термінів-епонімів на позначення частин органа зору є малодослідженою, що і зумовило актуальність вибраної теми.

Орган зору (*organum visus*) складається з очного яблука (*bulbus oculi*) та допоміжних органів (*organa oculi accessoria*). Епонімічні структури зустрічаються в назвах всіх частин органа зору. На основі вибірки зі словника анатомічних термінів, ми виокремили наступні терміни-епоніми за досліджуваною темою: Тенонова капсула (синонім: Бонне капсула), Цинна війковий поясок (синонім: Арнольда поясок), Шлемма канал (синонім: Лаута канал), Якубовича ядро (синонім: Вестфалія-Едінгера ядро). Тенонова капсула – піхва очного яблука (*vagina bulbi*), щільна фіброзна пластинка, що відокремлює задню поверхню очного яблука від жирового тіла очниці. Таку назву термін успадкував в честь французького офтальмолога XVIII століття Жака Тенона, який займався вивченням даної частини органа зору. Цинна війковий поясок (*zonula ciliaris*) – являє собою систему щільно прилеглих один до одного фіброзних волокон, які йдуть від відростків війкових до капсули кришталика і

прикріплюються в ділянці його екватора, частково до заднього полюса і до екватора очного яблука. Термін отримав назву в честь німецького анатома, офтальмолога XVIII століття Йоганна Цинна. Термін-епонім Шлемма канал або анатомічний термін еквівалент «синус венозний склери» (*sinus venosus sclerae*) – колова венозна судина, розташована в товщі склери на межі з рогівкою; через цей канал здійснюється відтік водянистої вологи в очному яблуці. Назву термін отримав на честь німецького анатома XIX століття Фрідріха Шлемма. Якубовича ядро або еквівалент «ядро окорухового нерва додаткове» (*nucleus oculomotorius accessorius*) – ядро, що містить нейрони, аксони яких утворюють парасимпатичні волокна, що іннервують сфінктер зіниці та війковий м'яз; входить до складу ядра окорухового нерва. Назва терміна на честь російського гістолога та фізіолога Якубовича Миколи, який все життя присвятив вивченню мікроскопічної анатомії.

Отже на основі вищесказаного, можемо зробити висновок, що досліджувані терміни-епоніми характеризуються синонімією в латинській медичній термінології. Застосування анатомічних термінів, походження яких пов'язане з іменами вчених, які вперше описали ті чи інші анатомічні утворення, сприяє кращому орієнтуванню в топографоанатомічному розташуванні органа чи ділянки, прийнятті правильного рішення у визначенні оперативного доступу чи прийому, адаптації анатомічних понять у медицині.

ЗМІСТ

Безшляга І. С. ТЕРМІНИ ІЗ СЕМАНТИКОЮ «ПУХЛИНА» В ЛАТИНСЬКІЙ, УКРАЇНСЬКІЙ ТА АНГЛІЙСЬКІЙ МОВАХ	5
Бутко В. В. ЛАТИНСЬКІ СЕНТЕНЦІЇ З АНАТОМІЧНИМИ ТЕРМІНАМИ.....	8
Вербицька К. Р. КВАЗИСИНОНІМІЯ ТЕРМІНІВ ЗІ ЗНАЧЕННЯМ «ГУБА» У ЛАТИНСЬКІЙ АНАТОМІЧНІЙ ТЕРМІНОЛОГІЇ.....	10
Єрещенко О. С. СИНОНІМІЯ ТЕРМІНІВ ЗІ ЗНАЧЕННЯМ «ПЛАСТИНКА» В АНАТОМІЧНІЙ ТЕРМІНОЛОГІЇ	11
Коротенко В. О. ТЕРМІНИ-ЕПОНІМИ НА ПОЗНАЧЕННЯ ОРГАНІВ ЧУТТЯ.....	13
Макарова В.В. ОСОБЛИВОСТІ ВЖИВАННЯ ТЕРМІНОЕЛЕМЕНТА ISO- В АНГЛІЙСЬКІЙ МОВІ	15
Маляренко В. Р. ЕТИМОЛОГІЯ НАЗВ ОРГАНІВ СИСТЕМИ ТРАВЛЕННЯ	16
М'ясоєдова Т. В. ОСОБЛИВОСТІ ВЖИВАННЯ СУФІКСА «-(O)IDEUS, A, UM» У ЛАТИНСЬКІЙ АНАТОМІЧНІЙ ТЕРМІНОЛОГІЇ.....	18
Ннані А. М. ЛАТИНСЬКІ ЗАПОЗИЧЕННЯ В ПРОФЕСІЙНІЙ ЛЕКСИЦІ ЛІКАРЯ СПОРТИВНОЇ МЕДИЦИНИ	19
Овчаренко Н. М. ЛАТИНІЗОВАНІ ФОРМИ МНОЖИНИ В АНГЛІЙСЬКІЙ МОВІ.....	22
Слюсаренко Д. С. ТЕРМІНИ-ЕПОНІМИ НА ПОЗНАЧЕННЯ ЧАСТИН ПЕРИФЕРИЧНОЇ НЕРВОВОЇ СИСТЕМИ В ЛАТИНСЬКІЙ МОВІ	25
Шафранецька В. С. ТЕРМІНИ-ЕПОНІМИ НА ПОЗНАЧЕННЯ ЧАСТИН ОРГАНА ЗОРУ.....	28